

Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
управління та адміністрування

Завідувач кафедри Світлана ОСИПЕНКО
протокол № 1 від 01 вересня 2025 р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Економіка підприємства <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	D3 Менеджмент
Освітня програма	Менеджмент підприємств і організацій
Рік викладання	2025-2026
Семестр	2 семестр
Викладач	Захарова Наталя Юріївна, кандидат економічних наук, доцент
Профайл викладача	https://fim.mdpu.org.ua/zaharova-natalya-yuriyivna/ https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=qDEuPckAAAAJ&view_op=list_works
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+380675978291 Zaxarova_Natalya@mspu.edu.ua Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, WhatsApp, e-mail
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=3868

Анотація до освітнього компонента

Ефективне функціонування підприємства в умовах ринкової економіки потребує глибокого розуміння економічних закономірностей, механізмів формування витрат, доходів, прибутку та забезпечення конкурентоспроможності. Економіка підприємства є базовим освітнім компонентом у системі підготовки фахівців, оскільки формує цілісне уявлення про економічні процеси, що відбуваються на рівні суб'єкта господарювання.

Вивчення економіки підприємства сприяє розвитку здатності приймати обґрунтовані управлінські рішення, оцінювати ефективність використання ресурсів, планувати фінансово-господарську діяльність та адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Запровадження сучасних підходів до управління підприємством підвищує його стійкість, інвестиційну привабливість і конкурентні переваги.

Навчальний матеріал освітнього компонента «Економіка підприємства» охоплює 10 тем, які розкривають сутність основних складових курсу.

Освітній компонент спрямований на формування фахових компетентностей щодо аналізу, планування та оптимізації діяльності підприємства, забезпечення його сталого розвитку та підвищення ефективності господарських процесів.

Мета та завдання освітнього компонента

Метою викладання дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок щодо функціонування підприємства, управління його ресурсами, оцінювання економічної діяльності та прийняття ефективних управлінських рішень у конкурентному середовищі.

Основними завданнями дисципліни є: засвоєння теоретичних основ функціонування підприємства як економічної системи; формування знань щодо ресурсного забезпечення, витрат, доходів, прибутку та фінансових результатів діяльності підприємства; оволодіння методами планування, аналізу та оцінювання ефективності господарської діяльності; розвиток навичок прийняття управлінських рішень у сфері виробничо-господарської діяльності; формування здатності визначати напрями підвищення ефективності, конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємства.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності (СК)

ФК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

- СК2.** Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.
СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гідна праця та економічне зростання, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання

- Р4.** Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень
Р5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
Р6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
Р12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Управління знаннями
7. Робота в режимі невизначеності
8. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Лекція	Семинарське заняття	Самостійна робота	Практика	Загальна кількість годин
Кількість годин <i>Денна форма</i>	20	40	90	-	150/5 кр.
Кількість годин <i>Заочна форма</i>	6	8	136	-	150/5 кр.

Політика освітнього компонента

Під час занять заохочується активна участь здобувачів у виконанні практико-орієнтованих завдань, що забезпечує створення умов для формування практичних умінь і навичок у сфері економіки підприємства. Освітній процес вибудовується на засадах студентоцентрованого підходу. Оцінювання результатів навчання здійснюється з урахуванням пізнавальної активності, креативності та рівня глибини опанування матеріалу.

У процесі засвоєння курсу обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Роботи повинні відображати оригінальні дослідження, розрахунки або авторські висновки здобувачів. Недотримання вимог академічної доброчесності може проявлятися у відсутності належних посилань на використані джерела, фабрикуванні чи підробці матеріалів, списуванні (зокрема із застосуванням мобільних пристроїв), а також у втручанні в результати роботи інших студентів. Виявлення таких порушень є підставою для незарахування роботи викладачем. У випадках виявлення плагіату здобувач зобов'язаний повторно виконати відповідне завдання.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

Обсяг освітнього компонента

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ЗОЧНА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
БЛОК 1. ВИДИ ПІДПРИЄМСТВ, ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ, СЕРЕДОВИЩЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА, РИНОК І ПРОДУКЦІЯ									
Тема 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	2	4	9	15	2	-	13	15	1-6, 9
Тема 2. Структура та управління підприємством	2	4	9	15	-	2	13	15	3, 4, 5, 7, 9
Тема 3. Зовнішнє середовище підприємств	2	4	9	15	2	-	13	15	1-7, 9
Тема 4. Основи організації виробництва	2	4	9	15	-	2	13	15	2-4, 6, 8
Тема 5. Ринок і продукція	2	4	9	15	-	-	15	15	3, 5, 7, 9
БЛОК 2. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ									
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	2	4	9	15	-	-	12	12	1, 3-5, 11

Тема 7. Капітал підприємства	2	4	9	15	-	-	15	15	2, 4, 5, 9
Тема 8. Витрати на виробництво і реалізацію продукції	2	4	9	15	-	2	13	15	1-6, 10
Тема 9. Результативність діяльності підприємства	2	4	9	15	2	-	13	15	1,3, 6, 9
Тема 10. Розвиток підприємства	2	4	9	15	-	2	13	15	3-7, 9
Усього	20	40	90	150	6	8	136	150	

Програма освітнього компонента

БЛОК 1. ВИДИ ПІДПРИЄМСТВ, ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ, СЕРЕДОВИЩЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА, РИНОК І ПРОДУКЦІЯ

ТЕМА 1. ВИДИ ПІДПРИЄМСТВ, ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ

Сутність підприємства як основного суб'єкта господарювання в ринковій економіці. Класифікація підприємств за видами діяльності, формами власності, масштабами та галузевою належністю. Організаційно-правові форми підприємств: приватні, державні, комунальні, акціонерні, товариства з обмеженою відповідальністю, кооперативи та інші. Особливості функціонування підприємств різних форм господарювання. Переваги та недоліки основних організаційно-правових форм. Правові засади створення, реорганізації та ліквідації підприємств.

ТЕМА 2. СТРУКТУРА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Організаційна структура підприємства: поняття, види та принципи формування. Виробнича, управлінська та функціональна структури підприємства. Рівні управління та їхні функції. Система управління підприємством, методи та інструменти управлінського впливу. Роль керівництва у забезпеченні ефективної діяльності підприємства. Організація управлінських процесів, прийняття управлінських рішень та контроль за їх виконанням. Вплив організаційної структури на результативність і конкурентоспроможність підприємства.

ТЕМА 3. ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття та структура зовнішнього середовища підприємства. Макро- та мікросередовище підприємства, їх складові та вплив на діяльність суб'єкта господарювання. Економічні, політико-правові, соціальні, технологічні та екологічні чинники зовнішнього середовища. Роль конкурентного середовища та споживчого ринку у формуванні стратегії підприємства. Методи аналізу зовнішнього середовища. Адаптація підприємства до змін ринкової кон'юнктури.

ТЕМА 4. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

Сутність і принципи організації виробничого процесу на підприємстві. Типи та форми виробництва. Організація основних, допоміжних та обслуговуючих процесів. Виробничі потужності підприємства та ефективність їх використання. Планування виробничої діяльності, ритмічність і безперервність виробництва. Забезпечення якості продукції та оптимізація виробничих витрат. Впровадження сучасних технологій та інновацій у виробничу діяльність підприємства. Цифровізація виробничих процесів.

ТЕМА 5. РИНОК І ПРОДУКЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА

Сутність ринку та його роль у функціонуванні підприємства. Попит, пропозиція та ціноутворення на продукцію. Характеристика продукції підприємства, її життєвий цикл та асортиментна політика. Формування конкурентоспроможності продукції в умовах ринкової економіки. Маркетингова діяльність підприємства та її вплив на обсяги реалізації. Аналіз ринкової кон'юнктури, поведінки споживачів та конкурентів. Резерви зростання обсягів продажу та підвищення ринкової позиції підприємства.

БЛОК 2. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

ТЕМА 6. ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА, ПРОДУКТИВНІСТЬ І ОПЛАТА ПРАЦІ

Сутність і роль персоналу в забезпеченні ефективної діяльності підприємства. Класифікація кадрів, їх професійно-кваліфікаційна структура та рух. Планування чисельності персоналу. Організація праці на підприємстві, нормування та мотивація трудової діяльності. Продуктивність праці, фактори її зростання та методи вимірювання. Форми і системи оплати праці, структура фонду заробітної плати. Аналіз витрат на оплату праці та резервів підвищення ефективності використання трудових ресурсів.

ТЕМА 7. КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття, структура та джерела формування капіталу підприємства. Основний і оборотний капітал, їх економічна сутність та особливості використання. Управління активами та пасивами підприємства. Оцінка ефективності використання основних засобів та оборотних активів. Амортизаційна політика підприємства. Інвестиційна діяльність і роль капіталовкладень у розвитку підприємства. Забезпечення фінансової стійкості та оптимальної структури капіталу.

ТЕМА 8. ВИТРАТИ НА ВИРОБНИЦТВО І РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОДУКЦІЇ

Економічна сутність витрат підприємства та їх класифікація. Формування собівартості продукції, робіт і послуг. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості. Аналіз структури та динаміки витрат. Управління витратами з метою підвищення рентабельності виробництва. Резерви зниження витрат та оптимізації ресурсного використання. Вплив витрат на фінансові результати діяльності підприємства.

ТЕМА 9. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Поняття результативності та ефективності діяльності підприємства. Формування доходів, прибутку та фінансових результатів. Показники рентабельності, ліквідності, платоспроможності та ділової активності підприємства. Аналіз фінансового стану та оцінка економічної ефективності господарської діяльності. Фактори впливу на результати діяльності. Виявлення резервів зростання прибутковості та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

ТЕМА 10. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

Сутність і напрями розвитку підприємства в умовах ринкової економіки. Стратегічне планування та управління розвитком підприємства. Інноваційна діяльність як чинник підвищення конкурентоспроможності. Інвестиційна політика та модернізація виробництва. Реструктуризація, диверсифікація та розширення діяльності підприємства. Забезпечення сталого розвитку, адаптація до змін зовнішнього середовища та формування довгострокових конкурентних переваг.

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Сформувані основні проблеми функціонування та розвитку підприємств у сучасних ринкових умовах і окреслити можливі шляхи їх вирішення.
2	На базі обраного підприємства провести аналіз ресурсного забезпечення його діяльності та обґрунтувати шляхи підвищення ефективності його використання
3	Підготувати проекти/відео-презентації з актуальних проблем економіки підприємств (5 балів за 1 проєкт/відеопрезентацію).
4	За обраною темою згідно до питань, винесених на самостійне опрацювання, розробити схеми або таблиці, що розкривають їх сутність

СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Види підприємств, їх організаційно-правові форми	Соціальне підприємництво та його економічні переваги. Стартапи як форма сучасного бізнесу. Гібридні організаційні моделі.
Структура та управління підприємством	Плоскі організаційні структури та бірюзові організації. Дистанційне управління персоналом. Agile та холакратія в бізнесі.
Зовнішнє середовище підприємства	Вплив глобалізації та санкцій на діяльність підприємств. Геополітичні ризики для бізнесу. ESG-фактори у зовнішньому середовищі.
Основи організації виробництва	Цифровізація виробничих процесів. Індустрія 4.0. Розумні фабрики та автоматизація. Впровадження Lean та Kaizen.
Ринок і продукція підприємства	Економіка підписки та цифрових продуктів. Електронна комерція та маркетплейси. Поведінкова економіка споживачів.

Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	Гіг-економіка та фріланс. Управління талантами. Емоційний інтелект керівника. Well-being персоналу.
Капітал підприємства	Криптоактиви та токенизація капіталу. Краудфандинг і венчурне фінансування. Інвестиції у нематеріальні активи.
Витрати на виробництво і реалізацію продукції	Управління витратами в умовах інфляції. Зелена економіка та екологічні витрати. Вуглецеві податки та їх вплив на бізнес.
Результативність діяльності підприємства	Нефінансові показники ефективності (KPI, OKR, ESG). Бізнес-аналітика та Big Data. Оцінка вартості бренду.
Розвиток підприємства	Сталий розвиток та циркулярна економіка. Інноваційні бізнес-моделі. Антикризове управління. Цифрова трансформація підприємства.

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
P4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень	опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, проблемний виклад, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний: усне опитування з певної проблеми, тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), захист презентацій, самоконтроль Підсумковий контроль: письмовий екзамен
P5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.	пояснення, спостереження і аналіз випадків, демонстрація, навчальні дискусії, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), підбір і проведення інтерактивних вправ, самоконтроль Підсумковий контроль: письмовий екзамен.

<p>Р6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p>	<p>пояснення, спостереження і аналіз випадків, демонстрація, навчальні дискусії, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, виконання індивідуальних практичних завдань, самостійна робота студентів</p>	<p>Поточний контроль: тестовий контроль, практичний контроль (розрахунок показників, практико-орієнтовані завдання), підбір і проведення інтерактивних вправ, самоконтроль</p> <p>Підсумковий контроль: письмовий екзамен</p>
<p>Р12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації</p>	<p>пояснення, методи інтерактивного навчання, метод вправ, створення ситуації зацікавленості, демонстраційні методи, виконання індивідуальних завдань, проблемний виклад</p>	<p>Поточний контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних вправ фінансового характеру, захист презентацій, підбір і проведення інтерактивних вправ.</p> <p>Підсумковий контроль: залік.</p>

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, заліку/диференційного заліку.

. Загальний бал (ЗБ ОК) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань (залік (З)/екзамен (Е)).

Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента			
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню		Частина 1. Види підприємств, їх організаційно-правові форми, середовище функціонування, організація виробництва, ринок і продукція	Частина 2. Ресурсне забезпечення підприємства та ефективність його функціонування
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Практико-орієнтовані завдання	10	10
	Тестування	5	5
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Сформулювати основні проблеми функціонування та розвитку підприємств у сучасних ринкових умовах і окреслити можливі шляхи їх вирішення.	10	
	На базі обраного підприємства провести аналіз ресурсного забезпечення його діяльності та обґрунтувати шляхи підвищення ефективності його використання	10	
	Підготувати проекти/відео-презентації з актуальних проблем економіки підприємств (5 балів за 1 проєкт/відеопрезентацію).	5	
	За обраною темою згідно до питань, винесених на самостійне опрацювання, розробити схеми або таблиці, що розкривають їх сутність	5	
	Підсумковий контроль: залік (максимальний бал – 40)		40
Загальний бал (максимальний бал – 100)		100	

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Проекти/відео-презентації, розробка схем і таблиць	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. <p>0 балів – відповідь відсутня</p>
<p>Практико-орієнтовані завдання (розрахунок показників, ситуаційні завдання, ідентифікація і вирішення проблем тощо) Самостійна робота практичного спрямування</p>	<p>10 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 9-10 балів – завдання виконане самостійно, добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню, розраховує показники для обґрунтування управлінських рішень. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 7-8 балів – завдання виконані повністю, без допомоги викладача, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 5-6 Завдання виконане після консультації з викладачем і неповністю. В ході виконання завдання застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел. Має фрагментарні навички роботи з підручником, науковими джерелами. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати його, але непослідовний у своїх висновках. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну. – 3-4 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач віддає перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. - 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. <p>Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань.</p>

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 3 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті *Економіка підприємства є екзамен*, на його складання надається 40 балів. Він включає 1 теоретичне питання (10 балів), практичне завдання (10 балів) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	9-10	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	добре	8	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	5	27-29
Початковий рівень	задовільно	3-4	24-26

Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.			
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ, а також в WhatsApp-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна

1. Горбач Л. М., Економіка підприємства: навч. посіб. / Л. М. Горбач, В. О. Котляров. К.: Кондор, 2024. 620 с.
2. Економіка підприємства : навч. посіб. / [Л. С. Шевченко, О. С. Марченко, О. А. Гриценко та ін.] ; за заг. ред. Л. С. Шевченко. – 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 212 с.
3. Економіка підприємства: навч. посіб. / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. Київ: НаУКМА, 2018. 343 с.
4. Ковальська Л. Л. Економіка підприємства: підручник / Л. Л. Ковальська, І. В. Кривов'язюк. К.: Видавничий дім «Кондор», 2024. 700 с.
5. Шарко М. В. Економіка підприємства: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2024. 436 с.
6. Яркіна Н.М. Економіка підприємства : навч. посіб. Вид. 2- ге перероб. і доп. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.

Допоміжна

7. Економіка підприємства: навч. посіб. (у схемах і таблицях) / кол. авт.; ред. Фісуненко П. А. - Дніпро : ДДУВС, 2024. 150 с.
8. Мазур В. А. Організація виробництва: навч. посіб. / В. А. Мазур. – Житомир: ЖДТУ, 2022. 380 с.
9. Покровська Н.М. Економіка підприємства: конспект лекцій : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю 051 «Економіка», 075 «Маркетинг». КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2025. 269 с..
10. Радіонова Н. Й. Управління витратами промислового підприємства в ринкових умовах: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : КНУТД, 2019. 404 с.
11. Семенов Г. А. Управління персоналом: навч. посіб. К.: Академвидав, 2023. 368 с.

Електронні ресурси:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI, зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv>.
2. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
3. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
4. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

Повний список основної і додаткової літератури можна отримати у викладача або на сторінці дистанційної освіти <https://v.gd/Wxvnyw>

Публікації з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет:

1. Захарова Н. Ю. Сучасні підходи до управління інноваційним потенціалом підприємства. *Економічні горизонти*. 2024. №4 (29). С. 66-78. <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/314805/305734>. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(29\).2024.314805](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(29).2024.314805)
2. Захарова Н.Ю. Основи антикризового управління на підприємстві в умовах невизначеності. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. №1 (45). 2022. С.29-37.
3. Захарова Н. Ю. Управління ризиками на підприємстві: сутність, підходи та методи. *Бізнес Інформ*. 2023. №1. С. 203–209. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-1-203-209>.
4. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки Таврійського національно-го університету імені В. І. Вернадського (Серія: Економіка і управління)*. Том 29(68).-№3. 2018.- С. 173-180.
5. Zakharova N. Challenges and prospects of business development in Ukraine . Trends and prospects development of science and practice in modern environment. Abstracts of X International Scientific and Practical Conference. Geneva, Switzerland 2021. URL: <https://eu-conf.com>. Pp. 53-57.
6. Захарова Н. Ю., Осипенко С. О. Інституційна підтримка малого та середнього бізнесу: державний і регіональний рівень. *Бізнес Інформ*. 2025. №5. С. 236–243. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-5-236-243>